

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIV TA‘LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
TOSHKENT DAVLAT SHARQSHUNOSLIK UNIVERSITETI**

“TASDIQLAYMAN”

G.Sh.Rixsiyeva

2025-yil “30” 06

**O‘RGANILAYOTGAN MINTAQA (MAMLAKAT) GEOGRAFIYASI VA
TARIXI
(TURKIYA)**

FANINING O‘QUV DASTURI

Bilim sohasi: 200000 – San‘at va gumanitar fanlar
Ta‘lim sohasi: 230000 – Tillar
Ta‘lim yo‘nalishi: 60230100 – Filologiya va tillarni o‘qitish

TRASHULUQ PEPRI BIRINCHI QISMIDAKI
"SHARQDA YULDASHIYI VA SHARQDA YULDASHIYI"
"SHARQDA YULDASHIYI VA SHARQDA YULDASHIYI"

"SHARQDA YULDASHIYI"
KONFERANSIYA

4-YULIYI QISMIDAKI SHARQDA YULDASHIYI VA SHARQDA YULDASHIYI
KONFERANSIYASI
DARAJASIZ

LEKTORLAR QISMIDAKI

SHARQDA YULDASHIYI VA SHARQDA YULDASHIYI
KONFERANSIYASI
DARAJASIZ

TDSHU "Sharq sivilizatsiyasi va falsafa" fakulteti dekani

(imzo)

M.M. Askarov

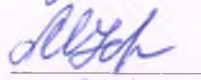
"Sharq mamlakatlari tarixi va antropologiyasi" kafedrası mudiri

(imzo)

Sh.I. Ikromov

TDSHU, ARM boshlig'i

(imzo)

M. Yuldasheva

Fan/modul kodi MAMI308	O'quv yili 2026-2027	Semestr 3	ECTS - Kreditlar 8	
Fan/modul turi Majburiy	Ta'lim tili O'zbek/rus		Haftadagi dars soatlari 8	
1.	Fanning nomi	Auditoriya mashg'ulotlari (soat)	Mustaqil ta'lim (soat)	Jami yuklama (soat)
	O'rganilayotgan mintaqa (mamlakat) geografiyasi va tarixi (Turkiya)	96	144	240

2.	<p style="text-align: center;">1. Fanning mazmuni</p> <p>Fanni o'qitishdan maqsad – talabalarga O'rganilayotgan mintaqa (mamlakat) geografiyasi va tarixi (Turkiya) fanining nazariy va amaliy asoslari, Turkiya tarixini davrlashtirishning asosiy tamoyillari, Anadolu hududida turkiy qabilalarning paydo bo'lishi va ushbu mintaqada dastlabki siyosiy tuzilmalar shakllangan davrdan boshlab muhim tarixiy jarayonlarni yoritishga oid bir qator masalalarni, Turkiyaning geografik o'rni, tabiiy sharoitlari, etno-madaniy jarayonlari, ijtimoiy-iqtisodiy munosabatlari hamda moddiy va ma'naviy madaniyat xususiyatlarini o'rgatish, shuningdek, talabalarda mintaqaviy tahlil ko'nikmalarini, xolis ilmiy dunyoqarashni, mustaqil fikrlash malakalarini shakllantirishdan iborat.</p> <p>Fanning vazifasi – talabalarga turk xalqlari davlatchiligi tarixining shakllanishi va rivojlanishi, anado'lu hududida turkiy etnosning shakllanish bosqichlarini kuzatish; Turkiya hududida qadim zamonlardan o'rta asrlar, yangi davr va eng yangi davrgacha bo'lgan turk jamiyati taraqqiyoti tarixini o'rganishdan iborat. Ushbu fan hozirgi Turkiyaning siyosiy, iqtisodiy va madaniy hayotini to'laqonli tushunib olish uchun zarur va dolzarbdir. Turkiya siyosiy tarixining o'ziga xos xususiyatlari, murakkab jihatlari, an'analari va hozirgi zamon davlat hoshqaravi tizimini bilish talabalar uchun amaliy ahamiyatga egadir. Fan doirasida Turkiya tarixining barcha bosqichlaridagi ijtimoiy-iqtisodiy, siyosiy, madaniy va ma'naviy taraqqiyot jarayonlari; davlat boshqaravi va davlatchilik institutlarining qadimdan to hozirgacha bo'lgan shakllanishi; Turkiyaning xalqaro munosabatlardagi o'rni va roli; jahon xalqlari madaniyati bilan o'zaro ta'siri va aloqalari; shuningdek, diniy qarashlarning jamiyat va davlat hayotidagi o'rni va rolini tahlil qilish kabi masalalar yoritib beriladi.</p> <p>Xorij tajribasiga muvofiqligi:</p> <p>Mazkur fan dasturi xalqaro tan olingan reytinglarda birinchi top 300 talik ro'yxatga kiruvchi Leiden University (ARWU 111) o'quv dasturi tajribasi inobatga olingan holda takomillashtirildi.</p> <p>https://www.universiteitleiden.nl/en/humanities/institute-for-area-studies/turkish-studies?utm_source=chatgpt.com</p>
----	--

II. Asosiy nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari)

II.I. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:

O'rganilayotgan mintaqa (mamlakat) geografiyasi va tarixi (Turkiya) fani bo'yicha ma'ruza mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:

I. GEOGRAFIYA

1-mavzu. Turkiyaning geografik o'rni va geosiyosiy ahamiyati

Turkiya Evropani Osiyo bilan bog'lovchi strategik ko'prik bo'lib, Bosfor va Dardanel quylmalari orqali jahon savdo yo'laklarini nazorat qiladi. Marmara, Egey, Qora va Oqdenizga tutashgani uni dengiz davlati uchun muhim namuna qiladi. Geosiyosiy o'rni NATO, Qora dengiz xavfsizligi va Yaqin Sharq siyosiy muvozanatlarida hal qiluvchi rol o'ynaydi.

2-mavzu. Iqlim, relef va tabiiy resurslar

Anadolu platosi, Toros va Ponti tog' tizmalari mamlakat reliefini belgilaydi. Iqlim zonalari xilma-xil: qirg'oqda dengiz iqlimi, markazda kontinental iqlim. Tabiiy resurslar: ko'mir, tuz, xrom, boksit, suv omborlari va GES imkoniyatlari. Ya'ni Turkiyaning iqtisodiy-ekologik salohiyati ekologik tuzilishi bilan hevosita bog'langan.

3-mavzu. Turkiya aholisi: demografiya va urbanizatsiya jarayonlari

Aholi tarkibi yosh va dinamik, migratsiya darajasi yuqori. Istanbul, Ankara va Izmir ulkan megapolislardek iqtisodiy markaz vazifasini bajaradi. Urbanizatsiya 75% dan yuqori bo'lib, mehnat bozori o'zgaruvchan va xizmatlar sektori yetakchi. Qochqinlar oqimi demografiyaga sezilarli ta'sir ko'rsatadi.

4-mavzu. Iqtisodiy geografiya: sanoat va agrar rivojlanish

Sanoat markazlari – Marmara mintaqasi (avtomobilsozlik, kimyo), Egey (to'qimachilik), Markaziy Anadolu (texnika, qurilish). Agros sektor Turkiya iqtisodiyotida muhim: funduk, choy, paxta, boshqol don, tsitrus va zaytun yetishtirish yetakchi. Eksport bazasini sanoat + agrar mahsulotlar tashkil qiladi.

5-mavzu. Tabiat turizmi va milliy parklar

Kappadokiya, Pamukkale, Oludeniz, Kackar va Aladaglar tabiat turizmining asosiy nuqtalari. Milliy parklar biologik xilma-xillikni saqlashda muhim. Ekologik turizm strategiyalari aholining ekologik ongini oshirish va tabiat resurslaridan barqaror foydalanishni qamrab oladi.

II. TARIX

6-mavzu. Anadoluning qadimgi sivilizatsiyalari

Xetlar, Friglar, Urartu va Lidiya kabi tsivilizatsiyalarning davlatchilik tajribasi, metallurgiya, savdo yo'llari va yozma manbalar orqali shakllangan madaniy merosi. Arxeologik topilmalar Anadolining ilk davlatchilik va yozuv madaniyati markazi bo'lganini isbotlaydi.

7-mavzu. Rim va Vizantiya davrida Anadolu

Anadolu Rimning muhim provintsiyasi va keyinchalik Vizantiya yadrovii hududi bo'ldi. Konstantinopol dunyo siyosiy va diniy markazga aylandi. Vizantiya ma'muriyati, xristianlik rivoji va harbiy-siyosiy islohotlar sharq-g'arb tsivilizatsiyasi o'rtasidagi muvozanatni belgilaydi.

8-mavzu. Saljuqlar davlati va turklashuv jarayoni

Manzikert (1071)dan so'ng turk qavmlari Anadoluga keng joylashdi. Saljuqlar ilk turk davlat tuzilmasi, boshqaruv, madrasa tizimi va jadallashgan iqtisodiy o'sishni yo'lga qo'ydi. Karvansaroylar va savdo yo'llari Anadoluni Ipak yo'lida muhim nuqtaga aylantirdi.

9-mavzu. Usmoniylar davlatining shakllanishi (XIV–XV asrlar)

Osmon g'azovat siyosatini olib borib kichik beylikdan markazlashgan davlatga aylandi. Bursa va Edirne poytaxt sifatida siyosiy markaz bo'ldi. Rumiy an'analar, turk-islom merosi va g'arbga kengayish siyosiy barqaror tuzilmalarni mustahkamladi.

10-mavzu. Usmoniy imperiyasi – Klassik davr (XVI asr)

Sulton Suleyman davri markazlashgan byurokratiya, devon, timar va harbiy tizimning eng mukammal shakllari bilan ta'riflanadi. Keng hudud, soliq tizimi, huquq va qarindosh xalqlar bilan munosabat klassik "Usmoniy modeli"ni barpo etdi.

11-mavzu. XVIII asrda islohotlar va modernizatsiya boshlanishi

Nizami-jedid armiyasi, diplomatik elchixonalar, G'arb fan va texnikasini joriy qilish harakatlari islohotlarga turki berdi. Modern ma'muriyat shakllana boshladi, islohotlar imperiyaning inqirozini sekinlashtirdi.

12-mavzu. Tanzimot va konstitutsion islohotlar (1839–1876)

Gulhane xatti, Parij va Berlin islohotlari, huquq tengligi, ma'muriy tuzilmalar yangilanishi, yangi ta'lim tizimi. Modern fuqarolik tushunchasi paydo bo'ldi, Yevropa ta'siri kuchaydi.

13-mavzu. XIX asr milliy g'oyalari va ziyolilar harakati

Turkchilik, usmoniylik, islomchilik kabi mafkuralar paydo bo'ldi. Zamonaviy mathuot, adabiyot va siyosiy klublar milliy o'ziga xoslikni shakllantirdi. Intellektual muhit davlat islohotlarini qo'llab-quvvatladi.

14-mavzu. Birinchi jahon urushi va imperiyaning qulash

Usmoniylar bir necha frontda urush olib bordi: Chanakkale, Kavkaz, Arab frontlari. Iqtisodiy inqiroz va madaniy parokandalik 1918-yil mag'lubiyati bilan yakunlandi. Imperiya bo'linish xavfiga tushdi.

15-mavzu. Milliy Ozodlik Urushi (1919–1923)

Ataturkning Samsunga qadamidan boshlangan harakat mamlakat mustaqilligi uchun yagona siyosiy markaz yaratdi. Sakariya va Dumlupinar hai qiluvchi g'alabalar, Lozan shartnomasi orqali xalqaro tan olinishga erishildi.

16-mavzu. Respublika e'lon qilinishi va ilk islohotlar

Xalifalik bekor qilinib, huquq, ta'lim, kiyinish, alifbo va fuqarolik sohalarida tub o'zgarishlar amalga oshdi. Dunyozalik, milliy davlat va modern institutlar shakllandi.

17-mavzu. 1930–1945: Industrializatsiya va jahon urushlari davri

Birinchi besh yillik industrial rejalar, davlat kompaniyalari, infratuzilma rivoji. Ikkinchi jahon urushida neytral siyosat orqali mamlakat xavfsizligi saqlandi.

18-mavzu. 1950–1980: Demokratiya, harbiy to'ntarilish va ijtimoiy o'zgarishlar

Koppartiyaviy tizim, iqtisodiy liberallashev, migratsiya va shaharlashuv kuchaydi. 1960 va 1980 harbiy to'ntarilishlari siyosiy tizimni tubdan o'zgartirdi.

19-mavzu. 1980–2000: Global integratsiya va yangi iqtisodiy siyosat

O'zal davrida bozor iqtisodiyoti, xususiylashtirish va tashqi savdo tez rivojlandi. Turkiya mintaqaviy iqtisodiy kuch sifatida shakllana boshladi.

20-mavzu. 2000–2010: Islohotlar va tashqi siyosatda faollashuv

YEIga yaqinlashuv, infratuzilma yangilanishi, iqtisodiy o'sish, iqtisodiy barqarorlik. Siyosiy institutlar mustahkamlandi, diplomatiya faollashdi.

21-mavzu. 2010–2016: Mintaqaviy inqirozlar va ichki siyosiy jarayonlar

Arab bahori, Suriya urushi va migratsiya oqimlari Turkiyaga jiddiy bosim ko'rsatdi. Ichki siyosiy raqobat, konstitutsion o'zgarishlar va xavfsizlik muammolari kuchaydi.

22-mavzu. 2016: 15 iyul voqealari va yangi davlatchilik modeli

Tentativlik urinish ko'rilgan urinishdan so'ng xavfsizlik konsepsiyasi, ma'muriy tizim va institutlar keskin qayta tashkil etildi. Milliy xavfsizlik strategiyasi o'zgardi.

23-mavzu. 2017–2023: Prezidentlik tizimi va iqtisodiy muammolar

Yangi boshqaruv tizimi, iqtisodiy inflyatsiya, pandemiya ta'siri, tashqi siyosatda faol ishtirok. Energiya va mudofaa sanoatida ulkan loyihalar amalga oshirildi.

24-mavzu. 2023–2026: Yangi geosiyosiy realistik va Turkiyaning global roli.

Energetik transformatsiya, Sharqiy Osiyo–Yevropa tranzitida yuqori ahamiyat, tashqi siyosatda ko'pqtubli yondashuv. Mintaqaviy xavfsizlik, iqtisodiy barqarorlik va texnologik salohiyatni oshirishga qaratilgan islohotlar.

III. Amaliy mashg'ulotlar bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar
O'rganilayotgan mintaq (mamlakat) geografiyasi va tarixi (Turkiya) fani bo'yicha ma'ruza mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:

Amaliy mashg'ulotlarda talabalar "O'rganilayotgan mintaq (mamlakat) geografiyasi va tarixi" (Turkiya) fanidan ma'ruza darslarida olgan nazariy bilimlarini mustahkamlash bilan birga, amaliy mashg'ulotlar mavzulari bo'yicha 12 tayyorgarlik ko'rish jarayonida qo'shimcha adabiyotlar va tarixiy manbalar bilan tanishish orqali qo'shimcha bilim va xulosalar chiqarish ko'nikmalarini shakllantirishdan iborat. Natijada ularning bilim doiralari ilmiy jihatdan asoslangan holda kengayadi.

"O'rganilayotgan mintaq (mamlakat) geografiyasi va tarixi"(Turkiya) fani bo'yicha amaliy mashg'ulotlarga tavsiya etiladigan mavzular:

1. O'rganilayotgan mintaq (mamlakat) geografiyasi va tarixi (Turkiya) faniga kirish.
2. Turkiya hududidagi qadimgi sivilizatsiyalar (mil. av. I ming yillik – XI asr).
3. Anadolu hududiga islom dinining kirib kelishi va Saljuqlar davlati tashqi aloqalari.
4. XIII–XV asrlarda Anadolu va Marmara mintaqasidagi davlatlar.
5. Yevropaliklarning Turkiyaga kirib kelishi (Venetsiya, G'arbiy savdogarlar, krusadorlar).
6. Turkiyada yangi davlatlarning paydo bo'lish davri (Usmoniylarning shakllanishi).
7. Turkiyada savodxonlik, din va madaniy meros (madrasalar, yozuv va arxitektura).

8. Gegemonlik uchun kurash: Sharqiy va markaziy Anadolu.
9. G'arbiy Anadolu va Egey mintaqasi siyosiy raqobati.
10. Turkiya davlatlari: Bursa, Edirne va Rumiyan'analari bilan VOC va G'arbiy davlatlar munosabatlari.
11. Mustamlaka davlatchiligi va ijtimoiy-siyosiy ahvol (XVI–XVIII asrlar).
12. XIX–XX asrlarda Turkiyaning ijtimoiy-siyosiy vaziyati va modernizatsiya harakatlari.
13. Yagona Turkiya g'oyasining paydo bo'lishi.
14. Turkiyada milliy tiklanishga qaratilgan ilk qadamlar (Milliy harakat, Otaturk oldidagi islohotlar).
15. Turkiyada Usmoniy imperiyasi davrida mustamlakachilik va iqtisodiy inqiroz.
16. Usmoniy mustamlakachilik tizimining yemirilishi.
17. Turkiyada inqilobiy harakatlar va ularning oqibatlari (Mustaqillik harakati, 1919–1923).
18. Mustaqil Turkiya Respublikasining tashkil topishi (1923).
19. Turkiyada mustaqillikni mustahkamlash uchun kurash (Ataturk islohotlari).
20. Turkiya Respublikasi 1933–1945 yillarda (industrializatsiya va ikkinchi jahon urushi).
21. Turkiya ikkinchi jahon urushidan keyingi yillarda: siyosiy va iqtisodiy inqirozlar.
22. Turkiyada "yangi tartib"ning o'rnatilishi (1950–1980 yillarda demokratik va harbiy to'ntarilishlar).
23. Turkiyada "yangi tartib"ning muammolari, inqirozi va barham topishi (1980–2000 yillar).
24. Eng yangi davrda Turkiya (2000–2026): iqtisodiy o'sish, geosiyosiy rivojlanish va global roli.

Amaliy mashg'ulotlar multimedia qurilmalari bilan jihozlangan auditoriyada bir akademik guruhga bir professor-o'qituvchi tomonidan o'tkazilishi zarur. Mashg'ulotlar faol va interfaol usullar yordamida o'tilishi, mos ravishda munosib pedagogik va axborot texnologiyalar qo'llanilishi maqsadga muvofiq.

IV. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar

Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan topshiriqlar:

O'tilgan mavzuni chuqur o'rganishlari uchun darslik, o'quv materiallari bilan faol ishlash; ma'ruza, amaliy mashg'ulotlar va imtihonlarga oldindan tayyorgarlik ko'rish, vaqtdan unumli foydalanish; fan (modul)lar bo'yicha mustaqil ta'lim topshiriqlarini belgilangan muddatlarda taqdim etishi; mustaqil ta'lim topshiriqlarini bajarishda plagiat (ko'chirmakashlik)ga yo'l qo'ymasligi; kichik guruhlarda hamkorlikdagi mustaqil ta'lim topshiriqlarini bajarishda jamoaning umumiy maqsadiga mos harakat qilishi, o'ziga yuklatilgan vazifalarni o'z vaqtida bajarishi.

Mustaqil ta'limni tashkil etishda fanning xususiyatini inobatga olgan holda quyidagi shakllardan foydalanish tavsiya etiladi:

mavzu yuzasidan tahliliy ma'lumot (esse) tayyorlash;

badiiy-ijodiy ishni bajarish;

kurs ishi (loyihasi)ni bajarish;

aniq mavzu bo'yicha tahliliy taqdimot (prezentatsiya) tayyorlash;

berilgan muammoni keng tahlil qilish, unga ta'rif va xulosalarni berish;

amaliyotdagi mavjud muammoning yechimini topish, test, munozarali savollar va topshiriqlar tayyorlash orqali loyihalar ishlash ko'nikmasini shakllantirish;

ilmiy maqola, tezislar va ma'ruza tayyorlash;

“O'rganilayotgan mintaqa (mamlakat) geografiyasi va tarixi” (Turkiya) fanidan mustaqil ish sifatida quyidagi mavzulardan berilishi tavsiya etiladi:

1. Turkiyaning tarixiy rivojlanishidagi umumiy va o'ziga xos muammolari.
2. Anadolu va atrof hududlarda turk tillarining tarqalishi.
3. Turk qabilalari yashagan hududlar va ilk feodal beyliklar: Danişmend, Saltuq, Germiyan, Karaman kabi davlatlarning tashkil topishi.
4. Anadolu hududiga islomning kirib kelishi.
5. Seljuqlar va Usmoniylar davlati ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishi.
6. XVI asrdan boshlab yevropaliklarning Turkiya hududiga kirib kelishi: Portugaliya, Venetsiya va Gollandiya savdogarlari.
7. VOC (Vereenigde Oost-Indische Compagnie) o'rniga G'arbiy davlatlar bilan savdo va diplomatik aloqalar, ularning Osmoniy davlatidagi ta'siri.
8. Konstantinopol (Istanbul)ning zabt etilishi va kolonistik tahdidga qarshi kurash.
9. Turkiyada savodxonlik, din va madaniy meros.
10. Suleyman Qonuni (Kanuni Sultan Süleyman) davrida iqtisod va madaniyat rivojlanishi (1520–1566).
11. Soliq tizimidagi muammolar va boshqaruvdagi murakkabliklar.
12. Turkiyaning to'liq markazlashgan davlat tizimi ostiga o'tishi (XVI–XVII asrlar).
13. Turkiyada islohotlar va G'arbiy adabiyotlar orqali modernizatsiya (Tanzimat, Nizam-i Cedid).
14. XIX asr oxiri – XX asr boshida Turkiyada ijtimoiy, siyosiy, iqtisodiy, dimiy va madaniy ahvol.
15. Birinchi Jahon urushi va uning Osmoniy imperiyasiga ta'siri.
16. Ikkilamchi imperiya davrida, 1918–1923 yillar: Antanta davlati ta'siri, harbiy va siyosiy bo'shliqlar.
17. Turkiya milliy ozodlik harakati va Ataturkning g'oyaviy asoslari: milliylik, insonparvarlik, ijtimoiy adolat va demokratiya.
18. Milliy ozodlik harakatiga qarshi kurashdagi vaqtinchalik yutuqlar va qiyinchiliklar.
19. Turkiya Kommunistik va boshqa siyosiy harakatlarning roli va ularning rad qilinishi.

20. Turkiya suverenitetining mustahkamlanishi va Mudanya sulhi (1922).
21. Turkiya Respublikasi Konstitutsiyasining qabul qilinishi (1924) va uning mohiyati.
22. Jahon iqtisodiy inqirozining Turkiyaga ta'siri (1929–1933).
23. Ikkinchi Jahon urushi arafasida Turkiyada siyosiy va ichki iqtisodiy inqiroz.
24. Mustaqil Turkiya Respublikasining mustahkamlanishida tashqi kuchlarning (AQSH, Yevropa davlatlari) roli.

3.

V. Fan o'qitilishining natijalari (shakllanadigan kompetensiyalar)

Talaba bilishi kerak:

- O'rganilayotgan mintaqa (mamlakat) geografiyasi va tarixi (Turkiya) fanining maqsad va vazifalari: Fan talabalarni Turkiya tarixining asosiy bosqichlari bilan tanishtirishga, mamlakatning dunyo madaniyatiga qo'shgan hissasini tushunishga yo'naltirilgan. Shuningdek, insoniyat madaniyati tarixi kontekstida turkiy xalqlarning san'ati, madaniyati va urf-odatlarini o'rganish, Turkiya tarixiga oid asosiy manbalarni tahlil qilish imkoniyatini beradi. Talabalar XI asrdan hozirgi kungacha bo'lgan Turkiya tarixiy rivojlanish tendensiyalarini, turli davrlarda uning shakllanishiga ta'sir ko'rsatgan ichki va tashqi omillarni o'rganadilar. Fan orqali Turkiyada tarixan rivojlangan ijtimoiy-iqtisodiy, siyosiy va huquqiy tizimlarning o'ziga xos xususiyatlarini, tub aholi (turk va boshqa etnik guruhlar)ning siyosiy madaniyati va mentalitetini, shuningdek, ijtimoiy va siyosiy institutlarning shakllanishi va faoliyatida islom dinining ta'sir darajasini tushunish, tasavvur va **bilimga ega bo'lishlar** maqsad qilinadi;

- Talaba tarixiy ma'lumotlarni ilmiylik, tarixiylik va xolislik asosida o'rganishi, internet va boshqa manbalarni, Turkiya tarixining asosiy bosqichlari va huquqiy mazmunini tahlil qilishi, mustaqil ravishda Turkiya tarixi bo'yicha adabiyot va manbalar bilan ishlashi, Turkiya tarixining har bir bosqichidagi asosiy rivojlanish tendensiyalarini tushuntirishi, ichki va tashqi omillarni hisobga olgan holda turk siyosiy madaniyatining xususiyatlarini tahlil qilishi, Turkiyadagi ijtimoiy-siyosiy institutlarga islom omilining ta'sirini aniqlashi va darajasini baholashi, Turkiya tarixining turli bosqichlarida uning asosiy parametrlari va yo'nalishlarini oqilona tahlil qilishi, ko'rsatilgan atamalardan, shu jumladan ilmiy munozaralarda foydalanishi, tarixiy va madaniy voqe'larni tahlil qilishi, Turkiya tarixiga oid manbalarni mustaqil tadqiq qilishi va o'rganish **ko'nikmalariga ega bo'lishi** kerak.

- Talaba Turkiya va boshqa mamlakatlarning tarixiy jarayonini tahlil qilishi, mustaqil ishlashi, Turkiya tarixiga oid masalalar bo'yicha ma'lumot izlashi, Turkiya tarixini, uning tarixiy rivojlanishining o'ziga xos xususiyatlarini hisobga olgan holda batafsil tavsiflashi, jahon tarixiy jarayoni kontekstida Turkiyaning tarixiy-huquqiy va rivojlanish tendensiyalarini

	<p>tahlil qilishi va tushuntirishi, ichki va tashqi omillarni hisobga olgan holda Turkiya tarixining turli bosqichlarini tahlil qilishi, Turkiyadagi ijtimoiy-iqtisodiy, siyosiy va huquqiy tizimlarning tarixiy xilma-xilligini hisobga olgan holda siyosiy madaniyat va mentalitetning o'ziga xos xususiyatlarini tahlil qilishi, Turkiya tarixining turli bosqichlarida islom omili va uning turli ko'rinishlarini hisobga olgan holda tarixiy jarayonning asosiy yo'nalishlarini tushuntirishi, Turkiya tarixi bo'yicha ilmiy adabiyotlar va manbalardan, shuningdek ularda mavjud bo'lgan atamalardan foydalanishi, Turkiya tarixining asosiy parametriari va tendensiyalarini yoritishi va tahlil qilishi, Turkiya tarixining ijtimoiy-siyosiy voqe'liklarini tahlil qilishi, ilmiy tadqiqot institutlari fondlari materlallaridan foydalanish va amaliyotda qo'llash malakalariga ega bo'lishi kerak.</p>
4.	<p style="text-align: center;">VI. TA'LIM TEXNOLOGIYALARI VA METODLARI:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ma'ruzalar; • interfaol keys-stadilar; • videomahsulotlardan foyadlanish; • seminarlar (mantiqiy fikrlash, tezkor savol-javoblar); • guruhlarda ishlash; • taqdimotlar qilish; • individual loyihalar; • jamoa bo'lib ishlash va himoya qilish uchun loyihalar. • infografikalar yaratish va boshqalar.
5.	<p>VII. Kreditlarni olish uchun talablar:</p> <p>Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'liq o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish va joriy, oraliq shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo'yicha yozma ishni topshirish.</p>
6.	<p>VIII. Asosiy va qo'shimcha o'quv adabiyotlar hamda axborot manbalari</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. N.A. Abdullayev, Z.M. Qodirov, X.X. Hamidov, Sh. Ikromov. "Turkiya tarixi" "O'rganilayotgan mamlakat tarixi (Turkiya)". – T.: TDSHI, 2018. 2. M.Mirzayev. "Turkiya tarixi (Qadimgi davrlardan hozirgacha bo'lgan tarix)" (darslik). - T.: TDSHI, 2021. 3. Feridun M. Emecen. Osmanlı İmparatorluğu'nun Kuruluş ve Yükseliş Tarihi (1300-1600). – Istanbul: Ayhan matbaasi, 2015. S. 489 4. Киров Н.Г. История Турции XX век. – Москва: IV РАН: Крафт 2007. – 608 с. 5. G.Perrot, Ch.Chipiez. History of Art in Phrygia, Lydia, Caria, And Lycia. – London. Armstrong and son. – 1892. 428 p. <p style="text-align: center;">Qo'shimcha adabiyotlar</p>

	<p>6. Sh.M. Mirziyoyev. Hozirgi zamon va Yangi O'zbekiston. - Toshkent: O'zbekiston, 2024.</p> <p>7. Mirziyoyev Sh.M. Yangi O'zbekistonda taraqqiyot strategiyasi asosida demokratik islohotlar yo'lini qat'iy davom ettiramiz. 6-jild. - Toshkent: O'zbekiston, 2023</p> <p>8. Sh.M. Mirziyoyev. Yangi O'zbekistonda erkin va faravon yashaylik. 5-jild.- Toshkent: O'zbekiston, 2023.</p> <p>9. Mirziyoyev Sh.M. Inson qadri, uning huquq va erkinliklari, qonuniy manfaatlari uchun. -Toshkent: O'zbekiston, 2022.</p> <p>10. Sh.M. Mirziyoyev. Yangi O'zbekiston taraqqiyot strategiyasi. To'ldirilgan ikkinchi nashri. - Toshkent: O'zbekiston, 2022. Carl Knappett. An archaeology of interactoin. – Oxford: Oxford university press, 2011. – P. 251.</p> <p>11. L.Gumilyov. Qadimgi turklar. T.: “Fan”, 2007.</p> <p>12. Р.Люисю Османская Турция. Религия, культура. / Пер. s angl. L.A. Igorevskogo. – М.: ZAO Centr-poligraf, 2004. - 239 s.</p> <p>13. Enver Behnan Şapolyo. Osmanli Sultanlari Tarihi. – Istanbul, 1961. S. 510</p> <p>14. Stanford Shaw. History of the Ottoman empire and modern Turkey. – New York, Cambridge University Press, 2002. – 367 p.</p> <p>15. Osmanli Imparatorluğu Tarihi. E-kitap/http://ayrac.org</p> <p style="text-align: center;">Axborot manbalari</p> <p>16. https://www.history.ru</p> <p>17. https://turuz.com</p> <p>18. https://www.ttk.gov.tr</p> <p>https://www.academia.edu</p>
7.	<p>O'quv dasturi “Sharq mamlakatlari tarixi va antropologiyasi” kafedrasida ishlab chiqilgan va 2025-yil <u>21</u> <u>06</u> dagi <u>13</u>-sonli bayonnomasi bilan ma'qullangan.</p> <p>O'quv dasturi Toshkent davlat sharqshunoslik universiteti Kengashining 2025-yil <u>28</u> <u>06</u> dagi <u>11</u>-sonli bayoni bilan tasdiqlangan.</p>
8.	<p>Fan/modul uchun mas'ul: Z.M. Qodirov - TDSHU, “Sharq mamlakatlari tarixi va antropologiyasi” kafedrasida katta o'qituvchisi D.M.Narimonov – TDSHU, “Sharq mamlakatlari tarixi va antropologiyasi” kafedrasida katta o'qituvchisi A.A.Fayzullayev – “Sharq mamlakatlari tarixi va antropologiyasi” kafedrasida o'qituvchi-stajori.</p>
9.	<p>Taqrizchilar: U.Abdullayev - TDSHU, “Sharq mamlakatlari tarixi va antropologiyasi” kafedrasida dotsenti, tarix fanlari nomzodi S.B.Shodmonova - TDSHU, “Sharq mamlakatlari tarixi va antropologiyasi” kafedrasida professori, tarix fanlari doktori</p>